Najwyższa Izba Kontroli

Wstęp

Rozdział 1. Wprowadzenie do tematu
1.1. Znaczenie kontroli administracji publicznej
1.2. Historia i powstanie Najwyższej Izby Kontroli
1.3. Rola i funkcje Najwyższej Izby Kontroli

Rozdział 2. Najwyższa Izba Kontroli w II Rzeczypospolitej
2.1. Pomysłodawca i utworzenie NIK
2.2. Organizacja NIK i jej struktura
2.3. Powiązania z Radą Państwa

Rozdział 3. Najwyższa Izba Kontroli w okresie 1949-1952
3.1. Utrata niezawisłości i wpływ na funkcjonowanie Sejmu
3.2. Próby uniezależnienia kontroli państwowej od rządu

Rozdział 4. Przywrócenie działalności NIK w 1957 roku
4.1. Ustalenie terenowych delegatur
4.2. Kontrola przez Sejm

Rozdział 5. NIK i polityczne uwarunkowania do 1976 roku
5.1. Zmiana statusu NIK
5.2. Kierownictwo przez Prezesa Rady Ministrów

Rozdział 6. Przywrócenie modelu funkcjonowania NIK po 1980 roku
6.1. Niezależność od administracji
6.2. Wzmocnienie kontroli przez Sejm

Rozdział 7. NIK w III Rzeczypospolitej
7.1. Prezes NIK i jego kadencja
7.2. Ochrona Prezesa NIK

Rozdział 8. Zakres działalności NIK
8.1. Kontrola działalności gospodarczej, finansowej i organizacyjno-administracyjnej
8.2. Kontrola wykonywania budżetu państwa i narodowego planu gospodarczego

Rozdział 2. Struktura organizacyjna NIK
9.1. Departamenty
9.2. Delegatury

Rozdział 2. Kontrole prowadzone przez NIK
10.1. Kontrole na zapotrzebowanie złożone przez Sejm, Marszałka Sejmu, Prezydenta i Premiera RP
10.2. Badanie rzetelności wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej
10.3. Opinia w sprawie udzielenia absolutorium Radzie Ministrów

Podsumowanie i wnioski
Bibliografia

Wstęp

Organem kontroli państwowej jest Najwyższa Izba Kontroli, powołana została już w okresie II Rzeczypospolitej. Jej pomysłodawcą był Józef Piłsudski, który podpisał dekret o jej utworzeniu po odzyskaniu niepodległości przez Polskę w 1919 r. Zgodnie z ustawą o kontroli państwowej Prezesa NIK powoływał i odwoływał Sejm, przed nim też Prezes ponosił odpowiedzialność. Ustalono wówczas organizację NIK, na którą złożyło się 9 departamentów, 3 biura i delegatury wojewódzkie. Prezes NIK pozostawał członkiem Rady Państwa. NIK jako organ niezależny rządu istniała także w okresie 1949 – 1952, a jej likwidacja łączyła się ze zmniejszeniem roli Sejmu w systemie organów państwa. W ten sposób została naruszona niezawisłość NIK od administracji i zależności jedynie od parlamentu.

Wprowadzenie do konstytucji postanowień o NIK było wyrazem uniezależnienia kontroli państw, od rządu, co miało miejsce w latach 1952-57. Wtedy organ kontroli państwowej funkcjonował jako jedno z wielu ministerstw i wchodził w skład rządu, który teoretycznie także powinien obejmować swymi badaniami. Na fali popaździernikowej odwilży przywrócono w 1957 r. działalność NIK. Jej terenowe delegatury stanowią odrębny pion organów państwowych. Na czele NIK stoi Prezes, który jest powoływany i zarazem odwoływany przez Sejm.

NIK przedstawiała wnioski w sprawie absolutorium dla rządu, prezentowała też coroczne sprawozdania ze swej działalności. Nie należy wszakże zapominać, że na konstytucyjnej pozycji NIK ciążyły polityczne uwarunkowania owego okresu. Taki stan rzeczy istniał do 1976 roku, kiedy to rozporządzenie dotyczące NIK zostało zmienione. Mimo zachowania swej nazwy, Izba przekształcona została ponownie

w organ administracji. Kierownictwo nad Izbą zostało powierzone Prezesowi Rady Ministrów. Dopiero po sierpniu 1980 roku, czyli 8 października, został przywrócony model funkcjonowania Najwyższej Izby Kontroli, kiedy to usytuowanie kontroli organów państwowych było przy Sejmie i działało niezależnie od administracji W ten sposób uległa także wzmocnieniu kontrolna funkcja Sejmu. W tym stanie prawnym NIK kontynuowała funkcjonowanie w III Rzeczypospolitej.

Według obecnych uregulowań prawnych NIK podlega Sejmowi, który za zgodą Senatu powołuje Prezesa NIK na 6-letnią kadencję. Warto zauważyć, że kadencja prezesa Najwyższej Izby Kontroli nie pokrywa się z kadencją parlamentu, co w praktyce uniemożliwia podporządkowanie tej instytucji jednej tylko opcji politycznej. Prezesa NIK chroni też immunitet, podobny do immunitetu poselskiego – bez zgody Sejmu nie można go aresztować lub postawić w stan oskarżenia. Obecnie funkcję prezesa NIK pełni Jacek Jezierski.

NIK powołana została do kontroli działalności gospodarczej, finansowej i organizacyjno-administracyjnej naczelnych i terenowych organów administracji państwowej oraz jednostek im podległych – z punktu widzenia legalności, gospodarności celowości i rzetelności. Kontrola NIK wykracza poza wąsko pojętą rachunkowość i obejmuje zagadnienia produkcji , wydajności pracy oraz jakości zarządzania. Głównym zadaniem NIK jest kontrola wykonywania budżetu państwa i narodowego planu gospodarczego, w wyniku której przedstawia ona Sejmowi wniosek o udzielenie rządowi absolutoriom.

Kontrole prowadzone są przez Najwyższą Izbę Kontroli poprzez departamenty i delegatury. Każdy departament to odrębność spraw, które dotyczą prowadzenia kontroli. Przede wszystkim należy wyróżnić departament Administracji Publicznej, Budżetu i Finansów, Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji, Komunikacji i Systemów Transportowych, czy Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego. Do tych instytucji zaliczyć trzeba również departament Obrony Narodowej i Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Pracy, Spraw Socjalnych i Zdrowia oraz Środowiska, Rolnictwa i Zagospodarowania Przestrzennego[1].

Wszystkie te podziały są uzależnione od podziału terytorialnego w naszym kraju. NIK ma 16 delegatur, tyle ile jest województw.

Izba może prowadzić kontrole na zapotrzebowanie złożone przez Sejm albo

organów mu podlegających, czyli Marszałka Sejmu oraz przez Prezydenta i Premiera RP[2]. Szczególnym przedmiotem działalności Najwyższej Izby Kontroli jest badanie rzetelności wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej oraz opinia w sprawie udzielenia absolutorium Radzie Ministrów[3].

[1] Art. 4 ust. 1 Ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz.U. 1995 nr 13 poz. 59)

[2] Art. 6 ust. 2 Ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz.U. 1995 nr 13 poz. 59)

[3] Art. 6 ust. 1 Ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz.U. 1995 nr 13 poz. 59)

To jest gotowa, obroniona praca. Gdyby chcieli Państwo zlecić napisanie zupełnie nowej pracy, to zapraszamy na stronę pisanie prac - sprawdzony serwis!